Nummer VN2024-002747
Directie rve ruimte en duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders B&W

Voordracht voor de College vergadering van 26 maart 2024

Portefeuille

Ruimtelijke Ordening (23)

Grond en Ontwikkeling (22)
Duurzaamheid, Energietransitie en Circulaire Economie (42)

Agendapunt

B9

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Vaststellen van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland vast te stellen;

2. In te stemmen met de bijgevoegde (concept) voordrachten aan de commissies Ruimtelijke ordening en Duurzaamheid en Circulaire Economie waarin de bijgevoegde (concept) raadsinformatiebrief over uw besluit tot vaststelling van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland ter kennisname aan hen wordt aangeboden;

3. In te stemmen met de bijgevoegde (concept) raadsinformatiebrief waarin de raad wordt geïnformeerd over de vaststelling van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland.

Kernboodschap

Het college van B&W stemt in met de vaststelling van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland. Dit monitoringsplan is opgesteld ter uitvoering van het bestemmingsplan IJburg 2e fase – Strandeiland en het daarbij behorende MER. Aan de hand van dit monitoringsplan kan gevolgd worden of de gestelde duurzaamheidsambities voor Strandeiland worden behaald. De commissies Ruimtelijke ordening en Duurzaamheid en Circulaire Economie en de raad worden over dit besluit geïnformeerd.

Bestuurlijke achtergrond

Aanleiding en doel

De ontwikkeling van Strandeiland in IJburg kent een hoog ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. Strandeiland is een nieuw stuk land en daarom biedt het de mogelijkheid om vanaf de start en op termijn duurzaamheid optimaal te integreren in de ontwikkeling. De gemeente Amsterdam wil koploper zijn op het gebied van duurzaamheid, waarbij Strandeiland een voorbeeld wordt voor de duurzame wijk van de toekomst. Ter ondersteuning van dit streven is in artikel 38 van het bestemmingsplan IJburg 2e fase - Strandeiland de eis opgenomen dat het college een monitoringsplan vaststelt waarmee het behalen van de duurzaamheidsambities gevolgd kan worden.

Eerdere besluitvorming

De raad heeft het bestemmingsplan IJburg 2e fase - Strandeiland vastgesteld op 11 november 2021. Met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 16 november 2022 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden.

De monitoring op realisatie van duurzaamheidsdoelen bij de ontwikkeling van Strandeiland doet niets af aan de doelstelling om in Amsterdam jaarlijks voldoende woningen te bouwen

overeenkomstig het motto 'Gewoon goed' uit het Woningbouwplan 2022-2028. Die aanpak richt zich op nieuwe plannen of plannen waarbij nog ruimte is voor uitwerking. Hier komt de monitoring voort uit een eerder vastgesteld bestemmingsplan, waaraan voldaan moet worden. Bovendien is op stedelijk niveau benoemd dat er twee gebieden zijn met bijzondere duurzaamheidsambities, namelijk Strandeiland en Buiksloterham.

Bestuurlijke prioriteit

Met het monitoringsplan wordt onder andere invulling gegeven aan de ambities om:

- in 2050 klimaatneutraal te zijn (Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050),
- in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken en uiterlijk in 2050 100% circulair te zijn (Strategie Amsterdam Circulair 2020-2025),
- in 2050 zo goed mogelijk voorbereid te zijn op het veranderende klimaat (Strategie klimaatadaptatie (2020)),
- in 2030 alleen nog volledig uitstootvrij wegverkeer toe te laten (Actieplan Schone Lucht),
- een duurzame stad te bouwen (Coalitieakkoord 2022-2026).

Wettelijke grondslag

Bestemmingsplan IJburg 2e fase - Strandeiland, artikel 38:

Het college stelt een monitoringsplan vast.

Gemeentewet, artikel 169

Het college van burgemeester en wethouders en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de Gemeenteraad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur (lid 1). Zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (lid 2).

Onderbouwing besluit

Ad 1) Het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland vast te stellen

Duurzaam Strandeiland

Strandeiland is een gebiedsontwikkeling in IJburg. De ambities voor het eiland zijn groot. Er komen achtduizend woningen in een toekomstbestendige omgeving, op duurzame wijze gebouwd en met veel oog voor groen en recreatie. Gedurende de planontwikkeling van Strandeiland zijn de duurzaamheidsambities verder uitgewerkt en vastgelegd in het bestemmingsplan IJburg 2e fase - Strandeiland. De aannames en maatregelen die zijn opgenomen in het bestemmingsplan hebben ertoe geleid dat de commissie MER positief oordeelde over de effecten van de beoogde ontwikkeling. Het is van belang dat deze aannames en maatregelen geborgd zijn in de verdere ontwerp-, realisatie- en gebruiksfase. Daarom is in artikel 38 van het bestemmingsplan de eis opgenomen dat een monitoringsplan wordt vastgesteld.

Doelstelling Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland

Het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland heeft tot doel om criteria te formuleren aan de hand waarvan beoordeeld kan worden of de duurzaamheidsambities gehaald worden.

Onderdeel hiervan is de beoordeling of de effecten en maatregelen die in het MER zijn beschreven niet groter of anders uitpakken. Het monitoringsplan formuleert daarmee geen nieuwe duurzaamheidsambities, maar geeft aan hoe gevolgd kan worden of de in het bestemmingsplan opgenomen duurzaamheidsambities gehaald worden.

Kern Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland

De kern van het monitoringsplan wordt gevormd door het monitoringsraamwerk (bijlage 1 bij het monitoringsplan). Aan de hand van dit raamwerk met thema's, doelen, indicatoren en meetmethoden wordt de monitoring uitgevoerd. Het monitoringsproces (bijlage 2) geeft aan welke doelen in welke fase van de projectontwikkeling naar voren komen en wanneer verslaglegging hierover plaatsvindt.

Monitoringsthema's

De monitoringsaspecten zijn ondergebracht in de onderstaande vijf duurzaamheidsthema's, die verdeeld zijn in subdoelen.

- Energie en CO_2

Hierbij gaat het om de subdoelen emissievrij bouwen, emissievrije gebouwen, energieneutraal bouwen en energieneutrale / energieleverende gebouwen. Emissievrij bouwen gaat om de reductie van CO_2-uitstoot door bouwlogistiek van en naar de bouwplaats en werkzaamheden op de bouwplaats. In 2030 dient de CO_2-uitstoot gereduceerd te zijn tot nul. Emissievrije gebouwen gaat over de 'embodied carbon' van een gebouw en de hoeveelheid CO_2-uitstoot die is veroorzaakt door de materialen. Daarnaast heeft de gemeente de ambitie tot energieneutraal bouwen. Dat gaat niet om de uitstoot, maar om het energieverbruik en het aandeel dat daarin hernieuwbaar is opgewekt. In 2030 dient alle benodigde energie voor de realisatiefase ook zelf opgewekt te zijn. Bij energieneutrale / energieleverende gebouwen gaat het om gebouwen die evenveel of zelfs meer energie opwekken dan gebruikt wordt voor gebouw gebonden energie.

- Materiaal

Hierbij gaat het om de subdoelen circulair bouwen en beperken bouwafval. Circulair bouwen gaat over het beperken van primair grondstofgebruik, aansluitend bij het landelijk doel om dit met 50% te verminderen in 2030. Ook gaat circulair bouwen over het beperken van de milieu impact veroorzaakt door bouwmaterialen. Dit behaalt men door een hoog percentage hergebruikt of gerecycled materiaal. Als ondertekenaar van het convenant biobased bouwen door de gemeente is het daarnaast de bedoeling dat 20% van Strandeiland uit biobased materiaal bestaat. Het beperken van bouwafval gaat over het zo hoogwaardig mogelijk kunnen hergebruiken / recyclen van materiaal dat vrijkomt bij de bouw.

- Biodiversiteit

Hierbij gaat het om natuurinclusief bouwen en Natura 2000-instandhoudings-doelstellingen. Biodiversiteit is een belangrijk thema voor Strandeiland, omdat het grenst aan het Natura 2000-gebied IJmeer/Markermeer. In het stedenbouwkundig plan en programma openbare ruimte zijn gebieden aangewezen waar extra aandacht is voor specifieke soorten en is beschreven welke natuurinclusieve maatregelen daarvoor getroffen kunnen worden. Daarnaast zijn er de wettelijk beschermde Natura 2000-soorten,

waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden. Het gaat hierbij o.a. om overwinterende watervogels en meervleermuizen. Het monitoringsplan ziet toe op het maximum aantal vaarbewegingen tot waar uitgesloten kan worden dat het negatieve invloed heeft op de instandhoudingsdoelstellingen.

- Klimaatadaptatie

Met de duurzaamheidsambities van Strandeiland wordt zo weinig mogelijk klimaatverandering veroorzaakt. Maar dat neemt niet weg dat het klimaat aan het veranderen is. Een klimaatadaptief Strandeiland is voorbereid op het grillige weerpatroon van de toekomst, met grote piekbuien en droge en warme zomers. Aandacht voor deze thema's in de ontwikkeling van Strandeiland voorkomt zoveel mogelijk overlast en schade in de toekomst. De ambitie voor een klimaatadaptief Strandeiland is opgesplitst in regenbestendig (rainproof), hittestress en droogte bestendig, de mate van groen en bodemdaling.

- Milieu

Hierbij gaat het om schone lucht, waterkwaliteit binnenwater en geluid.

Een schone lucht is belangrijk voor de gezondheid van de bewoners van Strandeiland. Verontreiniging van de lucht ontstaat onder andere door uitstoot van fijnstof en stikstofoxiden, stoffen die beide vrijkomen uit verbrandingsmotoren. Daarom is de ambitie voor Strandeiland gesteld op emissievrij bouwen en een emissievrije mobiliteit. Emissievrij bouwen wordt ook behandeld onder het thema Energie en CO_2. Daar gaat het om de reductie van CO_2-uitstoot door bouwlogistiek. Hier ziet op het bredere doel van een schone lucht. Emissievrije mobiliteit houdt de reductie van CO_2-uitstoot in veroorzaakt door voertuigen.

De waterkwaliteit van het binnenwater is een expliciet onderdeel in het monitoringsplan omdat er risico's zijn voor algenbloei. Algenbloei is een proces waar algen in korte tijd een groot deel van het wateroppervlak innemen. Sommige algensoorten scheiden giftige stoffen af waarvan mensen ziek kunnen worden. Het binnenwater van Strandeiland zal deels gebruikt worden als recreatie- en zwemplek (noordkant) en deels als natuurlijke zandoever (zuidkant). Op beide locaties dient algenbloei voorkomen te worden. Een van de maatregelen is daarom het aanleggen van een ijzerzandfilter. Dit filter haalt het fosfaat uit het inlaatwater, zodat het binnenwater alleen gevoed wordt door water met een lage fosfaatconcentratie. De ambitie om de waterkwaliteit in het binnenwater te bewaken hangt daarom samen met de werking van de ijzerzandfilter en de monitoring daarop.

De woningen op Strandeiland zijn gebonden aan een maximaal aanvaardbaar geluidshinder niveau. Uit de geluidsonderzoeken van het bestemmingsplan is gebleken dat het niet realistisch is dat dit maximum voor alle woningen mogelijk is. Daarom is het mogelijk om van het maximum geluidsniveau af te wijken middels 'hogere waarden'. In het bestemmingsplan is een maximum gesteld op het aantal woningen dat gebruik mag maken van hogere waarden. Het gaat om vierduizend woningen in heel Strandeiland en een specifiek maximum per bouwblok. Middels dit monitoringsplan kan achterhaald worden of het doel om maximaal vierduizend woningen bloot te stellen aan hogere waarden wordt behaald.

Monitoringsproces

Het monitoringsproces (bijlage 2 bij het monitoringsplan) geeft de specifieke meetmethoden en indicatoren weer voor het proces van de ontwikkeling van Strandeiland. Hiermee kan de voortgang van het bereiken van de duurzaamheidsdoelen geëvalueerd worden. Er is aangesloten bij de wijze van monitoren die al voor bepaalde subdoelen binnen de gemeente Amsterdam gehanteerd wordt. Bij subdoelen waarvoor nog geen bestaande wijze van monitoren binnen de gemeente bestaat, is gezocht naar een zo eenvoudig mogelijke wijze van monitoren en zoveel mogelijk aangesloten bij landelijk gehanteerde standaarden.

De meting van de voortgang vindt elke twee jaar plaats. Naast monitoring is dit ook het moment om het monitoringsplan te evalueren en eventueel aan te passen naar nieuwe normen en rekenmethoden. Door een hoge frequentie van monitoren blijft het projectmanagementteam scherp op het bereiken van de duurzaamheidsdoelen. Ook is het monitoringsplan flexibel voor veranderingen ten aanzien van het meten van duurzaamheid.

De meting van deelprojecten volgt een eigen proces dat gebonden is aan de projectfasering ontwerp-, realisatie- en gebruiksfase. Voor de deelprojecten is onderscheid gemaakt tussen bouwkavels en openbare ruimte. Hier is voor gekozen omdat de organisatorische processen, producten en verantwoordelijkheden bij bouwkavels en openbare ruimte van elkaar verschillen. Zo worden de eisen voor bouwkavels in een bouwenvelop verwerkt en de eisen voor de openbare ruimte in een programma van eisen.

Monitoringsverslag

Op grond van het bestemmingsplan IJburg 2e fase - Strandeiland stelt uw college in ieder geval in 2028, 2034 en 2038 een monitoringsverslag vast. In het monitoringsverslag wordt beschreven:

1. de resultaten van de monitoring;
2. in hoeverre het nodig of mogelijk is ambities tegen elkaar uit te ruilen;
3. in hoeverre er aanvullende of andere maatregelen nodig zijn om de ambities te bereiken en welke nieuwe inzichten of innovaties beschikbaar zijn die een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van de duurzaamheidsambities.

In de monitoringsverslagen zal een link met het stedelijk duurzaamheidsbeleid worden gelegd. Gezien de lange looptijd van de monitoringsverplichting ligt het immers voor de hand dat het stedelijk duurzaamheidsbeleid aan wijzigingen onderhevig zal zijn. Door in het monitoringsverslag een link te leggen met het stedelijk duurzaamheidsbeleid, zal steeds duidelijk zijn onder welk thema uit het stedelijk duurzaamheidsbeleid een duurzaamheidsambitie valt.

In de bredere context is dit rapportageproces een integraal onderdeel van de beleidscyclus. De monitoring kan fungeren als waardevolle input voor het aanscherpen van het eigen beleid.

<u>Ad 2) Instemmen met bijgevoegde (concept) voordrachten aan de commissies Ruimtelijke ordening en Duurzaamheid en Circulaire Economie waarin uw besluit tot vaststelling van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland ter kennisname aan hen wordt aangeboden</u>

Het bouwen van een duurzame stad is een belangrijk speerpunt van de gemeente. Voor een grote gebiedsontwikkeling als Strandeiland is het voor beide commissies zinvol om te zien hoe uw college aan de hand van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland gaat volgen

of de duurzaamheidsambities voor Strandeiland gehaald worden. Met de voordrachten worden beide commissies hierover geïnformeerd.

Ad 3) Instemmen met de bijgevoegde (concept) raadsinformatiebrief waarin de raad wordt geïnformeerd over de vaststelling van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland

De raad heeft het bestemmingsplan IJburg 2e fase – Strandeiland vastgesteld met daarin de opdracht aan uw college om een monitoringsplan vast te stellen. Met de raadsinformatiebrief wordt de raad op de hoogte gesteld dat u aan die opdracht heeft voldaan en wordt aan de hand van het Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland toegelicht hoe u gaat volgen of de duurzaamheidsambities voor Strandeiland gehaald worden.

Participatie

Dit monitoringsplan is een uitvloeisel van het bestemmingsplan IJburg 2e fase – Strandeiland. Omdat het invulling geeft aan de monitoringsverplichting uit het bestemmingsplan en geen nieuw beleidskeuzes inhoudt, heeft geen participatie plaatsgevonden.

Financiële onderbouwing

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente

Nieuwsbericht op projectsite

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2024-014086	1. Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland D1.0.pdf (pdf)
AD2024-014087	4. Raadsinformatiebrief_Monitoringsplan Duurzaam Strandeiland.docx (msw12)
AD2024-014449	Advies (pdf)
AD2024-014088	Bijlage 1 - Monitoringsraamwerk.pdf (pdf)
AD2024-014085	Bijlage 2 - Monitoringsproces.pdf (pdf)
AD2024-011389	College van B&W Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Informatie niet beschikbaar

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten